

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• FOR RELIGION OG KULTUR •

69. ÅRGANG

16. FEBRUAR 1957

A V I N N H O L D E T :
KIRKE OG STAT I POLEN - LEGFOLKETS VEI TIL ET INDRE
LIV - DIKT - INTERNASJONALISERING AV JERUSALEM -
BLIKK PÅ TIDEN - INTERVJU MED AKTIV UNGDOM -
RIKHOLDIG UTENLANDSSPALTE - FORTELLING - NOTISER

NR
4

NESTE NUMMER KOMMER 2. MARS 1957.

Før-fastetid

«Julen varer til Påske» sier et gammelt ordtak. Og det stemmer så helt med gangen i det liturgiske år at det ikke kan være tvil om dets kirkelige opphav. I uinnviddes øyne kan det vel synes som en lovlig lang forhaling av julefeiringen. Men her er å merke at liksom årstid følger årstid i det borgerlige kalenderår, så følger mysterier på mysterier i det liturgiske. Hva derfor juletiden har samlet opp av løfter for den kristne vår, som er Påsken, det er kort fortalt i forhold til den frukttid som følger: Påsken som julemysteriet i dets fulle utfoldelse, som igjen varer ved til høstens store fest, Allehelgen.

Påsken, Kirkens vårbrudd, kan som våren i naturen komme tidlig eller sent — i naturen betinget av klimatiske forhold, i kirkeåret av astronomiske (1. søndag etter 1. fullmåne etter vårjevndøgn).

Men hva er så Septuagesima, forestående søndag? Jo, med den begynner forberedelsestiden til påskefesten. Hvordan? Jo, med faste og bot. Skikken går tilbake til de første kristne århundrer. Ikke alle steder begynte fasten samme dag, og ikke alle steder fastet menigheten hver dag. Det er tale om 70, 60, 50 og 40 dagers faste — hvorav navnene Septuagesima (70), Sexagesima (60), Quinquagesima (50), og Quadragesima (40) på de søndagene som faller i disse fastetidene. De gamle navnene har holdt seg på tross av at det nå overalt er skikk bare å faste i 40 dager før Påske, og tiden forut for disse 40 dager, Quadragesima, har fått navnet «Før-fastetid».

Alt i denne før-fastetid bærer liturgien preg av bot. «Gloria in excelsis Deo» er falt bort, unntatt på særlige fester, og ved slutten av messen heter det ikke «Ite, missa est — Gå, messen er slutt», men «Benedicamus Domino — La oss lovprise Herren». Kirken oppfordrer derved menigheten til å bli en stund til, i bønn foran Herren åsyn. Etter *Graduate* faller de tre *Alleluja* med mellomliggende vers bort, og istedet synges *Traktus* (salmevers på en klagende melodi). Den liturgiske farge er fiolett, som i advent og selve fastetiden.

I.H.K.

FRANCISKUSHJELPEN

Urtegt. 29 II, tlf. 68 08 68, kontortid kl. 12—13 alle hverdager unntatt lørdag.

VI TAKKER

alle de abonnenter som husker kontingenten nå om dagen, og minner om at vår postgirokonto er nr. 159 86.
St. Olavs eksp.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke
Bispegården
St. Josephs Institutt
Vor Frue Hosp. Nerveavd. } Oslo
St. Dominikus kirke
St. Elisabethsøstrenes
Pleiehjem
Sta. Katarinahjemmet
St. Pauls Kirke
Moderhuset } Bergen
Florida Sykehus
Øyenklinikken
St. Josephs Hosp., Drammen
St. Torfinns Klinik, Hamar
S. Elisabeth Inst., Hammerfest
St. Theresia kirke, Hønefoss
St. Franciskus Hosp., Hønefoss

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 66 - Service: 56 35 92

LITURGISK KALENDER

SØNDAG 17. FEBRUAR: Sønd. Septuagesima. Ep. 1. Kor. 9, 24—27; 10, 1—5. Ev. Matt. 20, 1—16. Mandag, tirsdag, onsdag og torsdag: Ferialdager. Fredag: Apostl. Petri bispestol i Antiokia. Lørdag: Peter Damian, bisk., bekj., kirkelærer.

SØNDAG 24. FEBRUAR: Sønd. Sexagesima. Ep. 2. Kor. 11, 19—33; 12, 1—9. Ev. Luk. 8, 4—15. Mandag: Mathias, ap. Tirsdag: Ferialdag. Onsdag: Gabriel av Pasjonistenes orden, bekj. Torsdag og fredag: Ferialdager. Lørdag: Marias Lørdagsmesse.

SØNDAG 3. MARS: Sønd. Quinquagesima. 1. Kor. 13, 1—13. Ev. Luk. 18, 31—43.

Er Deres familie tilstrekkelig trygget?
Hos oss får De den forsikringsform
De har behov for

Gulli & Rokk

ASSURANSE

Stortingsgt. 22 - Sentralbord 33 44 00

OSLO

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER I KATOLSKKE KIRKER OG KAPELLER I NORGE

OSLO KATOLSKKE BISPEDØMME:	Stille messe	Høy-messe
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 1. Biskopen og prestegården 425287. Sogneprestkontoret 414161	7.00 8.30 9.45 m. eng. pr.	11.00
St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Urtegt. 29, tlf. 680868	8.00 19.00	10.30
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neuberggt. 15, tlf. 442324	8.15 9.30 m. fr. pr.	11.00
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 558121	—	8.30
Grefsen kapell, Gladsvei 23, tlf. 380287	—	9.30
Lunden kapell, Trondheimsv. 309, tlf. 3778 68	—	8.15
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 2209.	8.00	10.45
BERGEN: St. Pauls kirke, Christiesgt. 16, tlf. 15410.	8.00 9.00	10.30
Marias Minde, Nyland	—	—
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelensgt. 1, tlf. 2019	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongensgt. 9, tlf. 1438	8.00	10.30
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V.s pl. 1, tlf. 1168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgaten 113, tlf. 23751	8.00	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haraldsgt. 21, tlf. 3195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 7, tlf. 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgars kirke, Kirkegaten 3, tlf. 4225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannsgt. 3, tlf. 51650	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kapell, Halvdansgt. 5, tlf. 712378	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverresgt. 26, tlf. 50793	7.45	10.30
STABEKK: Jesu Hjerte kapell, Nyveien 17, tlf. 537735	8.40	10.40
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningensgt. 8, tlf. 25534	8.00	10.30
SYLLING: St. Hallvards kapell, tlf. 9028 (Drammen)	—	9.00
TØNSBERG: St. Olavs kapell, Sandefjordgt. 1, tlf. 12238	8.00	10.45
TRONDHEIM APOSTOLISKE VIKARIAT:		
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2. Biskopen og prestegrd. tlf. 21214	8.30 19.00	11.00
St. Elisabeth Hospitals kapell, Ila, tlf. 20220	6.30	9.15
KRISTIANSUND N.: St. Eystein kapell, Lars Guttormsensgt. 68, tlf. 2779	7.30	10.30
MOLDE: St. Sunniva kapell, Parkveien 23, tlf. 1100	8.30	10.30
DET APOSTOLISKE VIKARIAT FOR NORD-NORGE:		
TROMSØ: Vår Frue kirke, Storgaten 94. Biskopen og prestegrd. tlf. 314.	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 63	6.20	—
BODØ: St. Eysteins kirke, Hernesveien 22, tlf. 21783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael's kirke, Strandgt., tlf. 1392	— 19.00	10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Redaktør: dr. theol. Ivar Hansteen Knudsen

Redaksjon, ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo

Kontortid: 9—16. Mandag og lørdag 9—13. - Tlf. 42 37 43

Boligtelefoner: Redaktøren 42 37 43. - Red.sekr. Kirsten Rydberg 60 86 37

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene): Kr. 18 pr. år - Kr. 9 pr. ½ år. Utlandet kr. 22.

Annonser: 8 dager før utg.-dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 159 86.

KIRKE OG STAT I POLEN

Umiddelbart etter «oktoberrevolusjonen» i Polen i fjor ble det oppnevnt en komité bestående av representanter for regjeringen og hierarkiet. Den skulle undersøke forholdet mellom Kirken og Staten, og den 8. desember kunne den overenskomst som komitéen var blitt enig om offentliggjøres i Warszawa. Den inneholder i korhet følgende:

«Komitéen har diskutert en rekke problemer som krever en løsning vedrørende forbindelsene mellom Stat og Kirke. Regjeringens representanter har under disse samtaler tydelig vist sin gode vilje når det gjelder å få fjernet de hindringer som til for kort tid siden sto i veien for religionsfriheten. Representantene for bispekollegiet har på sin side erklært at etter de forandringer som har funnet sted i det offentlige liv for å oppnå en rettferdigere lovgivning, en fredelig sameksistens og en bedring av samfunnsmorale, vil regjeringen og Statens autoriteter finne full forståelse for sine bestrebelsers på disse områder hos de kirkelige autoriteter. Bispekollegiets representanter har videre lovet å støtte regjeringens arbeide med å styrke og utvikle landet og samle folket i arbeide til beste for alle.

Følgende viktige punkter er behandlet:

1. For å få en juridisk regulering av forholdet mellom Stat og Kirke foreslår komitéen at Staten annullerer den bestemmelse av 9. februar 1953, som fremdeles er i kraft, om utnevnelser til geistlige embeder. Den nye lov om disse saker skal garantere Statens innflytelse på utnevnelser av erkebiskoper, biskoper og sogneprester, samtidig som den sikrer Kirkens domsmyndighet i disse saker. Loven skal utarbeides og formuleres av komitéen.

2. Vedrørende regulering av religionsundervisning på skolene er det fastsatt følgende: De foreldre som ønsker at deres barn skal få religionsundervisning på folkeskoler og høyere skoler, garanteres full frihet til å få benytte seg av en slik undervisning.

Religionsundervisningen vil bli gitt som ekstrasfag på skolene, og skolenes bestyrere er forpliktet til å gjøre det mulig å følge denne undervisning ved å sette opp en plan med angivelse av timene.

Religionslærerne ansettes av skolestyrene i forståelse med de kirkelige autoriteter, og lærerne lønnes av undervisningsdepartementet. Religionsundervisningens pensum og de bøker som skal benyttes må godkjennes av Kirken og skolemyndighetene.

Kirkens representanter og skolemyndighetene skal inspisere religionsundervisningen. Skolemyndighetene skal gjøre sitt til at barn og ungdom, hvis de ønsker det, kan delta i kirkelig liv og virksomhet også utenom skolene. Fullstendig frihet og toleranse skal sikres både troende og ikke-troende, og alle manifestasjoner som krenker samvittighetsfriheten vil bli hindret.

3. Det er oppnådd enighet om prinsippene for sjelesorg for syke, og helsedepartementet skal utgi nye direktiver på grunnlag av disse prinsipper.

4. Det er også oppnådd enighet om sjelesorg for fanger og utnevning av fengselsprester.

5. Ordenssøstre som i 1953 ble forvist fra Wrocław og Katowice har fått tillatelse til å vende tilbake. De søstre som ikke føler seg bundet til Polen og måtte uttrykke ønske om å få forlate landet, skal kunne gjøre det. Likeså er det truffet bestemmelser om at de prester som ble fjernet fra sine menigheter i de vestlige områder, skal få vende tilbake.

6. Det er inngått en overenskomst mellom episkopatet og regjeringen vedrørende de fem nye biskoper som Vatikanet har utnevnt i de vestlige områder».

Det later imidlertid til at Kirken begynte å få nytte godt av disse forordninger endog før overenskomsten var blitt kunngjort. Allerede i begyn-

Den 4. november 1956 holdt den nettopp løslatte primas for Polen, kardinal Stefan Wyszyński sin store tale til det polske folk ved en høymesse i Hellige Kors-kirken i Warszawa. Kardinalen ble mottatt som en folkehelt, folk stimlet seg om ham på veien til og fra kirken og kappedes om å komme frem og kysse hans bispering.

Legfolkets problemfylte vei fram til et ordnet indre liv

«This is the age of the laity»: Vi lever i legfolkets tidsalder. Slik åpner Donald J. Thorman en artikkel i det amerikanske tidsskriftet «America», der han reiser en del fundamentale spørsmål omkring muligheten for en legmann i dag til å leve sin dag i nær og inderlig kontakt med sin Gud. Forfatteren understreker det aktuelle i spørsmålsstillingen ved å vise til at ikke minst Kirkens egne menn stadig mer føler seg utordret til å ta disse problemer, som er så brennende for det store legfolk, inn over seg. Alle, like fra Paven til den nyvigslede prest i sitt første møte med livet utenfor prestegården, diskuterer de legfolkets misjon og rolle i kirken, og bøker, artikler, nyrdebrev, kongresser og studiegrupper gjenspeiler en stadig mer dyptgripende interesse for det samme. For en del samer denne interessen seg om den mer *åndelige* side av det kristne liv, det såkalt *indre liv*. Det er nettopp de problemer som her melder seg for legfolket, Mr. Thorman ønsker å trekke frem, slik at den hjelp som ventes blir basert på et fullt ut realistisk plan og ikke etter verdensjærnsønsketenkning.

Det gis dem, fremholder forfatteren, som sier at vi ikke engang kan tale om noe spesifikt «legfolkets indre liv», men at dette rett og slett er det samme som kjærligheten til Gud og nesten, der kjærligheten er én realitet og ikke to forskjellige elementer. At «det indre liv» videre bare gis i én form og ikke kan

deles opp i særskilte typer for prester, klosterfolk og legfolk.

Her innvender Mr. Thorman — og det er hans vurderinger som i det følgende gjelder — at dersom det er gjørlig å skjelle mellom de typer av åndsliv som preger så forskjellige ordenssamfunn som Benediktinerne, Fransiskanerne og Karmelittene f. eks., hvorfor skulle det ikke også være mulig når det gjelder legfolket? Dersom vi med «indre liv» mener et liv i samfunn med Kristus, skulle det da ikke være grunnlag for å skjelle mellom forskjellige former av dette liv, ettersom det søker en dypere og stadig intimere delaktiggjøring i Det guddommelige liv?

En skulle tro det. Selv to så ulike personer som fabrikkarbeideren i storbyen og trappistmunken i sitt kloster har del i det samme guddommelige liv. Men miljøet og de ytre omstendigheter eller forhold som berører dem, er så radikalt forskjellige at det ville være latterlig å karakterisere ulikheten som oppstår som uvesentlig. Nå skulle det vel ikke være nødvendig å ty til et så markert eksempel som det her nevnte. Det gis like mange skillefelter mellom sognepresten i hans prestegård og kontormannen tvers over gaten, omgitt av kone og barn. Begge parter søker samfunn med sin Freiser, men livsmåten er så forskjellig at det enkelte ganger kan synes vanskelig å forene dem.

nelsen av desember kom det nemlig rapporter om at tidligere utviste prester og ordenssøstre nå var vendt tilbake til Oder-Neisse-distriktene.

De polske prester som kardinal Wyszynski nylig utnevnte til apostoliske administratorer i fire distrikter innen Oder-Neisse-området, er blitt høytidelig innsatt i sine embeder. Blant folkemengden i den fullstappede katedralen i Breslau da mgr. Boleslaw Kominek ble innsatt etter 6 års fangenskap, såes de lokale myndigheter. Likeså var mange representanter for regimet til stede da mgr. Francizek Jop, tidligere hjelpebiskop av Sandomierz, ble ønsket velkommen til Opole.

Kardinal Wyszynski foretok alle disse utnevnelser straks etter sin tilbakekomst til Warszawa, i det han gjorde bruk av den myndighet som var tilstått hans forgjenger, avdøde kardinal Hlond, da krigen sluttet. Den femte apostoliske administrator, mgr. Nowicki, er ennå ikke innsatt i sitt distrikt i Danzig, ifølge de siste meldinger. Den tyske biskop i Danzig, mgr. Splett, er nylig frigitt fra fangenskap i Polen og er for tiden i Øst-Tyskland.

Tre av de nyinnsatte biskoper, mgr. Bensch, mgr. Kominek og mgr. Nowicki, ble vigset hemmelig på den tid da «Stalinistforfølgelsene» pågikk, og viste seg for første gang offentlig som biskoper da erkebiskopen av Poznan ble begravet den 25. oktober i fjor. Det var ham som hadde foretatt den hemme-

lige vigsel vel et år tidligere! Før han døde den 22. oktober, — bare noen få dager etter den ublodige revolusjon innenfor kommunistpartiet som sendte stalinistene ut og bragte Gomulka inn, — hadde han bedt dem komme i biskopelige ornat til hans begravelse.

Justis- og helsedepartementene i Warszawa har nå i henhold til den inngåtte overenskomst utgitt detaljerte instruksjoner angående fengsels- og sykehusprester. I helsedepartementets kunngjøring heter det at de ansvarshavende på sykehus og sanatorier er forpliktet til å kalle prester til alle pasienter som ønsker det. De stedlige prester vil bli anmodet om å tjenestegjøre, og de skal også få godtgjørelse for det de gjør. De faste fengsels- og sykehusprester skal kunne besøke fanger og pasienter, og holde gudstjenester når anledning gis. Det er her tatt forbehold om at den religiøse virksomhet praktiseres på en slik måte at den ikke sjenerer konfessionsløse eller annerledes troende. Kunngjøringen fra justisdepartementet foreskriver videre at feltprester skal tjenestegjøre som fengselsprester når det er mulig, ellers skal de stedlige prester kunne tilkalles. Gudstjenester kan holdes i fengselskapellene der slike finnes, eller i andre passende lokaler, og alle fanger skal gis anledning til å ta del.

Vi lever i en legfolkets tidsalder, heter det, og fra øverst til nederst i Kirken hierarki lyder ropet til legfolket om dets oppgave og rolle i virkelig-gjøringen av Kirken som Kristi mystiske legem. Kallet finner gjenklang i en stadig voksende litteratur, og i studiesirkler og på kongresser droftes iherdig mulighetene og grensene for hva som kan gjøres og hva som kan ventes.

Men ett av de problemer som presser seg frem som særlig brennende, er: Hvordan kan den jevne legmann og legkvinne nå frem til et virkelig i n d r e liv med Gud? Gis det en vei gjennom en egen utdypende legmansteologi?

I denne artikkel pekes foreløpig bare på «hvor skoen trykker» for det store antall legfolk.

En er da sluttelig nødt til å «raffinere» definisjonen av det indre liv til dette: et liv i forening med Kristus *overensstemmende med våre (ytre) forhold*. I denne mening skulle det også være lettere å skjelle mellom legmannens livsmåte og prestens eller klosterfolkets. Med sitt kall til legstanden er den gifte — i sin søken etter indre liv — som regel stillet overfor tre særskilte sett av forhold og omstendigheter: de *personlige, familiens og forholdet til omverdenen*.

Veien frem til fortrolig samfunn med det guddommelige fører imidlertid fundamentalt over det individuelle personlige problem. Således forblir legmannen også som gift fremdeles på mange måter alene. Ja, i sitt ekteskap kan han til tider føle seg mer alene — om enn bare rent psykologisk — og med større behov for selvtilitt, enn da han var ungar. Særlig i årene når barna kommer må han ofte søke til det åndelige, når hans hustru er opptatt med barna og han med å holde økonomien stabil. Det fellesskap han og hustruen hadde i begynnelsen da de *sammen* kunne ta del i messen, f. eks., hører nok opp nå da de hver for seg må ta sine tørner som barnevakt mens den annen er til messe.

FARENS PROBLEMER

En manns møye med å holde ved i åndelige øvelser som falt ham så lett før han ble gift, faller siden mer og mer vanskelig — ofte direkte betinget av barnas antall. Ensomhet blir til et problem for ham, fordi han praktisk talt aldri kan være for seg selv. Lite får han av tid til personlige fromhetsøvelser og ennå mindre til virkelig meditasjon, studium eller åndelig lesning som både krever tid og konsentrasjon. Når han så har vært oppe noen ganger i løpet av natten for barnas skyld, er han ikke just den som gryvåken og opplagt springer ut av sengklærne i morgenskumringen for å nå til messe og kommunion i kirken! Kanskje måtte han så etterpå, på veien til sitt arbeide, arrangere seg med litt frokost også, og det kan jo i det lange løp bli til et lite finansspørsmål dersom han da ikke skal pålegge seg en for tidspunktet utilrådelig askese.

Muligens er dette bilde noe svartmalt. Det gis jo også ektepar som ikke er velsignet med en stor barneflokk, og også i barnerike familier blir de små en gang store! Dessuten er ikke alle like økonomisk beklemt. Likevel står det fast at ekteskap og familie-

liv i høy grad affiserer den enkelte i hans personlige søken etter en dypere og mer meningsfylt forening med sin Frelser.

Dessuten: dette med et åndelig liv i den forstand som her er tale om, er for vår gifte legmann slett ikke bare et personlig anliggende. Han må vinne fram til sin egen sjels frelse *innenfor rammen av sitt ekteskaps- og familieliv*. Han må hjelpe sin hustru og sin familie med å forme et *felles fromhetsliv*, og det så åndelig underbygget at det kan holde stand midt i en verden med dens konkurrerende og ofte motsigende verdier og normer. Her skulle vel være behov for en egen plan utarbeidet nettopp med det spesifikt åndelige for øye.

Bøker som beskjeftiger seg med det åndelige liv altså selve faglitteraturen til sjelelig oppbyggelse — forteller oss som regel at plan og regelmessighet er uomgjengelige faktorer for et velfundert åndelig liv. Men begge disse faktorer er sjeldne hos unge mennesker som skal oppdra en familie. Deres liv later snarere til å være et liv i organisert planløshet, med barna som mestere i å nytte alle leiligheter til å pønske ut hva som kan gjøre hver dag forskjellig fra alle andre dager. Teoretisk skulle dette med barna ikke skape noe åndelig problem for ektefellene. Deres liv i adspredthet er villet av Gud selv, og så lenge de gjør så godt de kan, gjør de Guds vilje. Problemet reiser seg imidlertid i *ektefellenes eget sinn*. Og det er blitt stående som et problem nettopp på grunn av mangelen på en utbredt undervisning i eller forståelse av hva «legmannsfromhet» egentlig er og fordi fromhetslivet i dets mer åndelige mening er blitt forvekslet med antallet av forrettede bønner og andaktsøvelser (som bør være en naturlig frukt av og ikke noe isolert fra et sunt og rikt indre liv).

MORENS PROBLEMER

Ektefeller går ofte med den forestilling at de ikke har noe åndelig liv i det hele tatt og at det til og med ville være nærmest tåpelig å prøve på å etablere et, når de fra før ikke er i stand til regelmessig å be sin morgen- og aftenbønn, bordbønn og Angelus-bønn, ja, ikke en gang bringer det til bevisst å løfte tanken til Gud i løpet av dagen. Husmoren f. eks. som den utslagne dag har kjempet kampen med og for sine barn, er nær segneferdig når hun og mannen om kvelden endelig får pakket det siste av dem til sengs. Da faller det henne plutselig inn at hun ikke én gang i løpet av dagen, siden hun om morgenen formet sin gode viljesakt for dagen, har fremsagt en bønn eller skjenket Gud en tanke. Fordi hun så ikke vet noe om et indre liv på legmannsplanet, føler hun seg snart åndelig uttørret, og blir offer for den følelse at hun ikke bare komplett mangler et åndelig liv, men at det vil være nyttesløst å tenke på det inntil en gang i fremtiden når alle barna har fått det hun skylder dem. Her er det selvfølgelig svar at så sant en er i nådens stand, så blir alle huslige gjøremål, utført i den fullt forklarlige adspredthet, men ut fra et godt motiv og til familiens beste, gjerninger som bringer henne nærmere Kristus. Spørsmålet er bare: hvordan skal man få gjort denne teologiske sannhet levende for de mennesker den gjelder?

For å fortsette med eksemplet om husmoren: Hun må bli bibragt at når hun sørger for mat og klær til barna, maner dem og rettleder dem, så utfører

hun like mange barmhjertighetsgjerninger som om hun hadde gjort dem for personer utenfor sin familie. Hun må bli lært til å se Kristus i sin mann, i sine barn og i sine naboer, til å forstå at ved å tjene dem, tjener hun sin Frelser.

Videre må realiteten om Kristi mystiske legem (som omslutter hele Kirken) bli gjort til en levende virkelighet. Foreldre må bli hjulpet til å se den dype mening det har for deres families åndelige liv dette som den nåværende Pave så utvetydig har formulert i sin encyklika om Det mystiske legem:

«Manges frelse avhenger av de bønner og frivillige botsøvinger som lemmene på Jesu Kristi mystiske legem oppofrer i denne hensikt, av hjelpen fra sjelesørgerne og de troende, og særlig av den hjelp som familiefedre og familiemødre må yte den guddommelige Frelser som om de var hans forbunds-felle».

Dette er slike åndelige realiteter som, engang forstått, iver de teologiske benrad-sannheter kjøtt og blod. Vanskeligheten er bare å finne fram til prester som både kan sin teologi og har satt seg inn i familielivets problemer og trivialiteter, ikke bare teoretisk, men på nært hold, slik at de kan illustrere de teologiske dypsindigheter ved levende tale og konkrete eksempler.

KRISTI AMBASSADØR I VERDEN

Et tredje felt som virker på legmannens kamp om et åndelig liv, er hans tilknytning til verden utenfor. Folk i verden kan jo ikke unnfly verden ved å stille seg likegyldig overfor den. De som etter sitt kall må leve i verden — her ment i motsetning til ordenslivet — må akseptere dette faktum og verden med det. Det er *gjennom verden*, iallfall for en stor del, legmannens vei går fram til hellighet. Presten og ordenspersonen forsøker for sin del å trekke seg bort fra verden, bli i den, javel, men ikke *av* den. En ekte legmann må derimot omfavne verden som *sitt* kloster. Forsøker han å trekke seg unna, svikter han sitt legmannskall, som nettopp er å bringe Kristus inn i verden, ja være eller bli Kristus *for* verden. Og denne verden er ikke bare de begrensede område som nås gjennom hans personlige tilknytninger, men det er det veldige kompleks av sosiale innretninger og kulturfelter i samfunnets liv som venter på å bli gjennomsyret av den kristne frelser-tanke. Dette betyr ikke at legfolk må oppgi sitt eget individuelle, personlige bønne- eller andaktsliv. Men det kan f. eks. godt bety at en velger den bedre del når man en aften sløyfer den åndelige lesning, for i stedet å kunne ta del i et foreldremøte!

Legfolk godtar alminneligvis at veien til hellighet går gjennom å gjøre Guds vilje. Men de fleste har aldri fått noen undervisning om det utover det stående misjons-eksempel om kona som vil tekkes Gud mere ved å gi avkall på Messen en hverdagsmorgen og i stedet bli hjemme og stelle frokost for mannen. Prinsippet har sjelden blitt utvidet til å omfatte f. eks. også det sivile liv og samfunnslivet i sin helhet. Og her er vi kommet problemet nærmere. De fullgode svar tilkommer det spesialistene å gi, her skal bare reises noen spørsmål. Problemet er dobbelt: a) En fullt utviklet legmanns-teologi foreligger ennå ikke. Og b) en tenkning etter disse linjer, selv om den finnes, har ennå ikke begynt å trenge gjennom til legfolket i noen nevneverdig grad. Med andre ord, det medfører at legfolk flest må

fortsette å utvikle sitt indre, sitt åndelige liv (eller sitt fromhetsliv om man vil), etter den prestelige eller klosterlige modell — til det bedre eller til det verre for ham selv. Men en slik utvannet quasi-klerikalsk tilnærmelse til et åndelig liv kan i beste fall bare bli en fattig erstatning for legfolket, det vil aldri fullt ut fylle behovet.

I tillegg til dette og sett fra et sosialt synspunkt, kommer en dobbelt fare: Legfolk kan enten komme til å trekke seg bort fra verden og overlate den til dens fiender. Eller de kan, av mangel på den riktige forståelse eller av mangel på ledelse, komme til å bli så neddukket i den at de, før de vet ordet av det, har glemt sine åndelige motiveringer. Den gyldne middelvei krever at legfolket selvfølgelig blander seg med verden, men dermed aldri glemmer det primære formål: å gjøre verden til en forlengelse eller utvidelse av Kristi mystiske legem — verdensidealet.

Faktum er imidlertid at legfolket i dag nærer et fortvilet ønske om og behov for å kjenne mange ting utover den elementære forståelse av hvor nødvendig det er å ta oftere og mer utbytterikt del i Messen og i Sakramentene. De ønsker en full forståelse av hva som er deres rolle som lemmer på Det mystiske legem! De ønsker å vite hvordan de skal forene sitt personlige og familiemessige åndelige liv med verdens krav til dem! De ønsker å vite hvordan de skal organisere sitt liv på et åndelig plan midt i alle sine verdslige bekymringer og anliggender! Kort og godt, legfolket ønsker og trenger hjelp til å forstå og til å utvikle et åndelig liv som svarer til *deres kår som legfolk*.

De må bl. a. bli bibrakt, hevder Mr. Thorman, at deres hellighet kan utvikles gjennom en utadvirkende åndelighet, en åndelighet som positivt virker på verden ved sin umiddelbare livsnærhet, altså en *apostolisk* åndelighet som bygger på indre trang til hellighet og søker Gud gjennom kristning av familie, kulturliv og samfunnets institusjoner.

Endelig må legfolket, slutter han, bli gjort forståelig med hvordan liturgien forener oss med Kristus og hvordan den hjelper oss til å leve et nådefyllt liv så å si «arm i arm» med Kirken. Særlig må de lære å *forstå* Messen og et slikt faktum f. eks. at vi ikke bare er til stede der som tilskuere, men som aktører som bidrar til å fortsette ofret på Golgotha *i tiden* ved at vi ofrer oss selv med Kristus til Den evige fader.

En åndelig utsultet generasjon legfolk ber om guddommelig brød. De vet at det gis, de vet at det blir gitt, de vet hvem som gir det. Men de vet ikke nok. Er det fordi de ikke forstår selve *talen*? — Disse siste er ikke Mr. Thorman's ord. Men de skinner mellom linjene. Og de er verd å legge merke til.

I. H. K.

Det er umulig å gi avkall på verden uten å virke «troløse». Det er en fare som den rent spirituelle side av Kirken stadig er utsatt for; men virkelig alvorlig blir det først hvis Kirken i sin helhet blir deltaktig i denne «troløshet». Det skjer når legfolket anser seg for løst fra den troskap som de helt naturlig skylder jorden og verden for bare å opprettholde diplomatiske forbindelser med det timelige. Det gjelder jo å vokte og beskytte denne vår jord, og engasjere seg helt og fullt i dens tjeneste. Urs von Balthazar.

TO DIKT

Av Kai Normann

I.

Katedralen.

Når du trer inn i helligdommen,
Når du står du i fredens uendelige rom.
Når du kneler for å be,
faller alle hellige på kne sammen med deg.
Alle, alle er til stede i Kirkens evige rom.
Levende og døde — de er samlet her i Katedralens
grenseløse hav.
Her bor evigheten.
Århunderer, årtusener ser ned til deg fra det høye
som spindelvev, beveget ved evighetens åndepust.
Stilheten er overjordisk, dyp som uendelig trøst.
Alt er fylt av forventning. Kirken venter sin Herre.
Men før han kommer, må alle ting være bragt i orden:
Først må hans barn forsamles. Herrens katedral om-
fatter hele jorden.
Derfor må katedralen fylles av barn med de for-
skjelligste hudfarger — sorte, hvite, brune, gule,
røde.
Her i evigheten er de alle blitt ett.
Når én kneler ned,
da kneler hele Den katolske Kirke sammen med ham.

II.

Ved St. Peters grav.

Bare den som kneler i sitt hjerte,
B kneler virkelig ved graven.
Til den levende bak gravens slør han ber.
Det han kneler for, er ikke døde ben;
det er ånden som hans hjerte rører
og den makt som tvinger ham,
er ånden i ham selv.
Bare den som bærer åndens smerte,
har i sannhet båret pilgrimsstaven.
Inn i et mysterium han ser
til en lampes røde edelsten.
Ord, forunderlige, fjernt han hører
stige som en sang fra gravens hvelv.

Kai Normann.

Kunstneren eller poeten er i besiddelse av et indre lys som omformer tingene for å skape en ny verden av dem, en følsom, organisert og levende verden som i seg selv er et ufeilbart tegn på det guddommelige, en refleks av guddommen.

Henri Matisse.

BETTELSE

I pfr's omtale i forrige nr. av Ugo Bettis drama «Dronning og rebell» på Det Norske Teatret var et «enn» falt ut og gjorde derved følgende setning meningsforvirrende: «Han (Betti) skaper organisk — mer i naturlovenes rytme gitte ånd enn ved intellektets sjakk-artede bevegelseslek».

BØNNENS APOSTOLAT

FEBRUAR: For de institusjoner som hjelper gutter og unge menn til å velge prestekallet. — Om fred for Kirken i Nord-Afrika.

Internasjonaliseringen av Jerusalem

Den katolske sammenslutning for internasjonal fred har utgitt en brosjyre kalt «Internasjonaliseringen av Jerusalem», av Constantine Reckauskas.

Jerusalem's status har vært gjenstand for Kirkens årvåkenhet under alle de siste ti års uroligheter i Midt-Østen. Ved tre forskjellige anledninger har pave Pius XII støttet FN's resolusjon av 29. november 1947, som fastsatte at «Den hellige by» skal være et «corpus separatum», en adskilt enhet, under et spesielt internasjonalt regime. I encyklikaen Redemptoris Nostri, rettet til alle Kirkens biskoper, sier han om katolikkenes stilling i denne sak:

«La dem hvor de så bor, benytte alle lovlige midler til å overbevise nasjonens ledere og andre som har den oppgave å ordne med dette viktige spørsmål, om at Jerusalem og de nærmeste omgivelser bør få en juridisk status, og at dennes stabilitet under de nåværende omstendigheter bare kan bli tilstrekkelig sikret ved at mange nasjoner i fellesskap går inn for det».

Vatikanet har ikke vært alene om sitt ønske om å få se FN-resolusjonen om Jerusalem virkeliggjort. Alle de fire patriarker for Østens kirke — Konstantinopel, Damaskus, Jerusalem og Alexandria — har uttalt seg uttrykkelig i favør av en internasjonalisering av Den hellige by og dens omegn. En protestantisk kungjøring har også tatt til orde for en internasjonal status. Endog Jerusalems 30 000 Ashkenazim-jøder (d. e.: av den østeuropéiske type) ville bli glad over å se byen organisert som et uavhengig samfunn, sier Rackauskas i sin brosjyre. I et memorandum adressert til et FN-råd i 1950 understreket de det faktum at Jerusalem er «hellig for millioner over hele verden», og at byen av den grunn burde holdes utenfor alle politiske mål og hensyn.

Av de to parter som er engasjert i den arabisk-israelske konflikt, er det bare Israel som hele tiden har vist seg avvisende overfor FN-resolusjonen, med unntagelse av den siste kong Abdullah av Jordan som ble myrdet i 1951. I april 1950 hadde Den arabiske liga foreslått fredsforhandlinger med Israel gjennom FN's Palestina-kommisjon, og ville ha FN-resolusjonen om Palestina, med særlig henvisning til statuttene om internasjonalisering, som grunnlag for forhandlingene. Forslaget ble forkastet. Israel hadde allerede flyttet regjeringen fra Tel Aviv til Jerusalem, som om den for alltid ville utelukke enhver diskusjon om internasjonalisering av byen.

Men Jerusalem er like fullt ingen vanlig by. Rackauskas sier det treffende i sin brosjyre:

«Ned gjennom hele sin historie har Jerusalem vært en internasjonal by, de facto om ikke de jure. De muhammedanske regjeringssjefer har — unntatt i korte perioder — de facto erkjent byens enestående karakter. Nesten alle folkeslag i Det nære Østen og i Europa har hatt små eller store kolonier i byen helt siden korstogenes tid. Dette har gitt Jerusalem dens internasjonale og interkonfesjonelle karakter».

Når Vestens kristne nasjoner kan be om en internasjonalisert Suez-kanal, kan de da be om mindre når det gjelder selve vuggen for deres religiøse tro og kultur?

«America».

BLIKK på TIDEN

De fire absolutter — og noen til

■ Den katolske kirkes holdning til MRA (Moralsk Opprustning) har de siste årene bestått i en blanding av sympati og uttalt skepsis. En av dem som har vist seg mest imøtekomende, ikke bare som privatperson, men som leder av et stort bispedømme, er Msgr. Charrière, biskopen av Lausanne i Sveits. Ifølge vår sveitsiske kollega «Orientierung» har der funnet sted en drøftelse mellom Peter Howard og andre ledende personligheter innen MRA og biskop Charrière, for å nå frem til en samstemmig oppfatning av katolikkens forhold til MRA. Selvom den oppnådde enighet ikke har gyldighet lenger enn biskop Charrière's egen myndighet rekker (Rom alene kan gjøre den gyldig for hele Kirken), leser man med interesse det dokument som resymerer samtalen.

De to første punktene i erklæringen fastslår utvetydig MRA's karakter som en *bevegelse*, ikke en kristelig konfesjonell *institusjon*, og påpeker at dens sprogbruk i offisielle dokumenter må være derefter. Den er en «port», ikke et definitivt «oppholdssted», religiøst sett. Det tredje punkt kompletterer MRA's «visjon» ved å understreke at den kristnes mål og oppgave i livet er noe som ligger essensielt ut over MRA's i og for seg gode hensikt å «forandre verden». Fjerde punkt fastslår den relative verdi av MRA's åndelige «teknikk» («samdeling», «ledelse», «stille stund», etc.). Den må ikke utlegges som et ufeilbarlig uttrykk for Guds ledende vilje, og derigjennom kanskje bli et press overfor individets frie tanke og livsorientering. Femte punkt fastslår i samme retning at et personlig og særlig religiøst kall er noe som er *overordnet* MRA's egne interesser, og skal respekteres som sådant. Sjette punkt unndrar katolikker fra ikke-katolikkens moralske ledelse og kristelige lære-autoritet. Katolikker som deltar i MRA's gruppe-liv over et lengere tidsrum skal ikke bare være flertallige, men også i åndelige spørsmål (kristen tro og sed) være sikret en katolsk prests sjelesorg. Syvende punkt understreker at katolikkens deltagelse ikke skal utnyttes propagandamessig som noe mer enn det som det faktisk er: katolske privat-personers positive interesse for en åndelig bevegelse. Og endelig fastslår erklæringen at MRA skal søke å komme til forståelse med den stedlige biskop når det gjelder dens virksomhet i katolske land.

Peter Howard og hans venner, skriver «Orientierung», godtok «både ånden og bokstaven» i denne erklæringen og ville gå inn for å virkeliggjøre den. Mens biskopen av Lausanne på sin side — for sin egen og sitt bispedømmes del — uttrykte ønsket om at katolikkens medvirken i MRA på denne basis måtte vise seg fruktbar. Det er visst en pakt som bare tiden og erfaringen kan ratifisere.

Hva Cæcars er

■ Statskirkeordningen og dens mange uoversiktlige implikasjoner synes mer og mer å bli et stadig ulmende problem i nordisk ånds- og samfunnsliv. I Sverige forbereder man en bred parlamentarisk diskusjon om velferdsstatens prinsipielle kristelighet. Og hos oss i Norge er det ikke lenge mellom hver gang Grunnlovens § 2 — selv befridd for sin jesuitt-klausul — skaper en friksjon og slår en uventet gnist ett eller annet sted i samfunnsmaskineriet. I spørsmålet om skolestyreres bekjennelsesplikt, det som i sin tid felte Lars Eskeland, og problemet om de kvinnelige prester, har kirken i sine egne affærer måttet vike for et stadig mer profant tenkende parla-

mentarisk press. Det er ikke bare ydmykende, det burde være kristelig sett høyst foruroligende.

En annen nylig sak, som faktisk engasjerer statskirkeordningen og som foreløpig holder seg innenfor avisspaltene, er *sensurspørsmålet*. Mens filmsensuren — som i Norge håndheves med adskillig strenghet — aksepteres som en selvfølge og uten et kny (den har en mindre dramatisk og følelsesbelastet historie!), reiser opinionen bust overfor mulige innskrenkninger i trykkefriheten, som nylig i forbindelse med diskusjonen om pornografi-pressen. Det er forståelig, så meget mer som et meget vanskelig *skjønsspørsmål* straks melder seg: *Hva er pornografi? Hvem skal fastslå det, og ut fra hvilke kriterier?*

Dertil kommer nu problemet om *lesefriheten*. Enkelte ansvarlige ledere for våre folkebiblioteker utenfor Oslo (det gjelder såvidt vi vet Bergen, Kristiansand og Sandefjord) har nemlig — ut fra moralske og folkepedagogiske betenkeligheter — ment å burde sette Agnar Mykle's siste roman på enslags privat indeks, eller har simpelthen nektet å anskaffe den til bibliotekets samlinger. At Agnar Mykle ellers er et betydelig litterært talent nekter neppe mange. At han i en heseblesende og svært så nærsynt anti-puritanisme går langt over grensene, ikke bare for «sømmeligheten» (de er flytende!), men også for den gode smak og det sunne skjønn, er visst også en mening som tør regne med stor tilslutning i det lesende publikum. Man behøver ikke å være snerpet for å rynke på nesen her. Men innenfor en rent profan betraktning turde det være et særdeles tynt grunnlag for å gripe til sensur. Og man forstår således også Den Norske Forfatterforening når den nylig protesterte, og utba seg bibliotekenes prinsipielle nøytralitet i slike tilfelle. Det turde stå en ikke så liten opinion bak det standpunktet også.

Saken har ikke destomindre en tredje side, og uklarheten kommer av at man ikke er sikker med seg selv om hvorvidt det ikke er *den* som egentlig er avgjørende i et norsk folkebibliotek. Fra et *kristent* synspunkt er den litteratur god og lesverdig som direkte eller indirekte tjener og styrker mennesket i sannheten om dets egentlige bestemmelse. Det er en vid sekk, så vid at visst det meste av godfolks idé om «god litteratur» kan smugles ned i den. Men den rummer ikke alt. Det kristne menneske står ikke betraktende, men kjempende i tilværelsen — ikke som nøytral tilskuer, men som engasjert part. Det kjenner ikke noe kunstens absolutte primat. Det vet at også forrænde og forsimplende skildringer kan gjøres kunstferdig og raffinert.

Våre folkebiblioteker henhører såvidt vi vet i vesentlige henseender under Bibliotekskontoret i Kirke- og Undervisningsdepartementet. De inngår i den offentlige folkeopplysningsvirksomheten i en stat som uttrykkelig sier seg å ha en religion og ville fremme dens livsbetraktning, og som pålegger borgerne å oppdra sine barn i samme. Staten er med andre ord teoretisk *ikke* «nøytral» som folkeoppdrager (det er forøvrig umulig), men — fremdeles teoretisk — bundet til det kristne livssyn. Statskirken er forståelig nok mer enn diskret når det gjelder å pukke på denne halvglemte kontraktforpliktelse, den er anstrengt og belastet nok som det er. Men de tilfelle da dens kinkige karakter vil bli åpenbar og skape irritasjon, kommer snarere til å forflere seg i tiden fremover og man behøver neppe profetisk gave for å se enden på perspektivet.

Klimaskifte i Storgaten

■ I en kronikk i «Morgenbladet» (24. januar) tar Knut Bøckmann for seg hva han kaller «det åndelige klimaskifte» i Det Norske Studentersamfund. At studentenes orientering og interesseområde har vunnet i bredde siden de radikalismens velmaktsdager som lektor Trygve Bull har arkivert som historie i sin bok om «Mot Dag», lar seg jo påvise uten særlig skarpsyn. Men hvori det nye består, og om det utgjør noe så på-

tagelig som en «strømning», er derimot et spørsmål som det er adskillig vanskeligere å besvare. Her er det rådelig for noen hver å tre varsomt og unngå de forhastede slutninger.

Blant de nye impulser som gjør seg gjeldende legger Bøckmann i sin ellers interessante kronikk adskillig vekt på katolisismen. Uforholdsmessig så, etter vår mening. Ungdommen tiltrekkes — i en tid hvor tilvante normer og verdier synes å svikte — av katolisismens «dogmatikk» og «ufeilbarlighet», mener han. Ja? Formuleringen forekommer oss overfladisk. Det stemmer dårlig med hva vi ellers kjenner til norsk akademisk ungdom at den skulle ha noe iøynefallende behov for å underkaste seg de første og beste fiksferdige theser. Og de av oss som har endel med den å gjøre — både kollektivt og individuelt — nettopp i livsorienteringens mange problemer, må snarere konstatere at den som regel kjenner ytterst lite positivt til katolisismen, og dertil oftest er blitt solid impregnert mot den gjennom en tendensøs barnelærdom og skoleundervisning. Det krever ikke noen tankens selvoppgivelse, men snarere dens uavhengighet overfor et massivt miljøpress, av den som her vil gå mot strømmen.

Den vage sympati og interesse for Kirken som nu og da er kommet til uttrykk på studenthold de siste årene, og som ihvertfall hittil bare sjelden fører til personlige konversjoner, kan lett mistolkes. Vi tror den snarere foreløbig er en reaksjon mot bestemte krefter og fenomener enn en bevisst stillingtagen for katolisismen. Sistnevnte holdning er der bare sjelden virkelig dekning for, og Kirken gjør rett i å underkaste den sin nøyaktige prøvning gjennom ett års grundig undervisning

hos en katolsk prest, i de tilfelle da sympatien fører til en personlig kontakt med Kirken.

For endel turde vel den mer vage sympatien — som også Bøckmann antyder det — innebære en skuffelse over den splittelse og strid i både lære- og organisasjonsspørsmål som med bred polemisk gjenklang i pressen har preget norsk kristenliv etter siste krig. Man får vel innrømme ungdommen et sikkert instinkt når den likefrem og selvfølgelig forutsetter at en instans med så uhørt vidtgående og absolutte fordringer på menneskets person og skjebne som kristendommen, må tale klart og med utvetydig autoritet dersom den skal bli hørt. Der finnes ikke patent-oppskrifter — heller ikke katolske — på menneskelivets risiko og brogete mangfoldighet. Men derfra til de professorale theser og anti-theser i fundamentale kristne trosspørsmål er skrittet fatalt.

Imens gleder man seg over at Studentersamfundets vårlige og fikst redigerte semester-program ikke bare vier «livsanskuelsesspørsmål» (en våg og altsiende størrelse!) megen oppmerksomhet, men også viser at studentene søker kontakt både med hjemlige og fremmede kristne impulser, fra Per Lonning, Olov Hartman, A. H. Winsnes til Sven Stolpe og Gabriel Marcel.

At både «statskirkeordningen», abortus provocatus og «kunststen og det guddommelige» er viet en aften røper sans for det aktuelle — sistnevnte er et tiltak i samarbeide med Norsk Kirkeakademi, i anerkjennelse av at «Den norske kirke endelig tar opp vår moderne kulturs utfordring» — i virkeligheten et både gledelig og lovende tidenes tegn.

Fr. Candidus.

Spor fra den katolske tiden i Bærum

Det skrives titt og ofte om skogmarkene rundt Oslo. Bernhard Herre begynte med sine jegererindringer, og Asbjørnsen fortsatte. Ganske nylig har det vært en serie artikler i Verdens Gang der forfatteren fulgte en biskop på hans visitasreise fra Oslo til Ringerike i middelalderen.

Det er helst finneinvasjonen som interesserer. Det gis imidlertid også spor fra eldre tid. Jeg skal her nevne noe fra Bærum som peker tilbake på den katolske tiden.

Fra Bjørumsaga i Vestre Bærum går Kjaglidalen rett nordover mot Krokkleiva. Min mor, som er født i 1875, forteller at hun som barn hørte at det hadde vært et kloster i Kjaglidalen i gammel tid. Hun kjenner også andre som har hørt det samme.

Såvidt jeg vet, er det aldri blitt undersøkt om det er noen spor etter et slikt kloster. I dag bor det bare et par familier fast der, men før 1900 fantes det 11 forskjellige småbruk med fastboende.

Floraen er usedvanlig rik, og distriktet er kjent for botanikerne. Jeg har selv plukket jordbær og nøtter der da jeg var liten, og disse var usedvanlig store og gode.

Det sannsynlige stedet for et slikt kloster er nok der hvor bekken fra Niskinvannet (som ligger ved Solihøgda), kommer ned til Isielva. Nordsiden av denne sidedalen er ualminnelig lun og frodig, med tydelige spor etter menneskers bosetning.

Vi har fremdeles blant eldre mennesker ordet Santi-janstid, og også Santi-jansleiken som ble holdt på Bærum Verk. Den latinske formen for Sankthans viser tydelig at det er fra den katolske tiden.

Det fins to meget gamle kirker i Bærum, Haslum og Tanum kirker. Den siste er en Mariakirke. Det er steinkirker, og en del av det gamle inventar er i behold. Begge kirkene er inngående beskrevet i bygdeboken for Bærum som kom ut i 1920 og 1924. Kirkene og inventaret er beskrevet i annet bind, og her er også gjengitt en del

gamle sagn. I gårdshistorien i første bind finner en bl. a. en fyldig utredning om kirkens eiendommer i gammel tid.

På Krokskogen ligger et tjern som heter Sakris-tjernet. Navnet tyder på at det har vært et Gudshus der. Den gamle veien over til Ringerike gikk tett ved.

Tor Holmen.

KATOLSK FORUM

DOMINIKANERNES FOREDRAGSAFTENER

Neuberggt. 15, Oslo

Tirsdag 19. februar kl. 20:

STRØMNINGER I DEN NYERE KATOLSK LITTERATUR I TYSKLAND ved pater Heinrich Roos, S.J.

Tysk åndsliv gjør seg igjen sterkt gjeldende i Europa. Ikke minst finner man verdifulle kristne impulser innen litteraturen. Jesuitten dr. Roos, som blant annet foreleser i tysk ved Universitetet i København, bringer oss å jour med en rik og særpreget tankeverden som er ukjent for de fleste av oss.

Tirsdag 26. februar kl. 20:

RELIGJØSITET OG MORALSK FORPLIKTELSE ved pater Albert Raulin.

Det er forskjell på «religiøsitet» og religion. Den er til og med helt avgjørende. Den første svarer til et naturlig og ofte lite utviklet sinnets behov og ligger stemningen og det estetiske nær. Den andre betyr engasjement, liv og skjebne og rykker mennesket ut av sin egen lille egosentriske verden, til en større og sannere sammenheng.

Tirsdag 5. mars kl. 20:

HVA ER EN HELGEN? ved pater Thomas Patfoort.

Det som Kirken kaller en «helgen» er ikke et livsfjernt og virkelig vesen etsteds oppe på en søyle, men et menneske som med Guds hjelp forener sin «visjon» og sin handlemåte til et subliment menneskeliv — i tiden, men av evigbeten. «Vi trenger alle helgernes visdom» sa Sigrid Undset engang, med tanke på vår tids trusel mot menneskeverdet.

Aktiv ungdom

De nordiske katolske ungdomsskoler tar sikte på personlighetsdannelse, som vi mener er den rette form for menneskelighet, sier Elsebet Kieler i en samtale med St. Olav.

Sommerskole, vinterskole, Nordens unge katolikker, Ungdomsforbund og ungdomslag, — fra tid til annen hører en om alt dette og forstår at det må vokse opp et betydelig antall unge katolikker for tiden, også her i Europas ytterkant. Vi spør derfor en av de unges egne krefter, ungdomslederen mag. art. Elsebet Kieler fra København, om hva som gjøres av og for katolsk ungdom i de skandinaviske land i dag. Hun er blitt bedt om å komme til Norge to ganger i vinter for å forelese ved Ungdomsforbundets nylig opprettede vinterskole.

— Det begynte helt spontant for omkring 10 år siden. Tre unge menn fra henholdsvis Sverige, Norge og Danmark kom sammen og drøftet opplegget for et felles skandinavisk ungdomsarbeide. Dermed fikk vi den første nordiske sommerskole i 1948. Den ble holdt i Danmark, og bød på kameratslig samvær, fordypelse i den felles katolske tro og praktiske drøftelser vedrørende ungdomsarbeidet. Det var sikkert meget klokt at lederne ikke låste det fast i organiserte former fra begynnelsen av, men lot utviklingen komme mer av seg selv. Hovedemnene har helt fra starten av vært de samme: trosliv, ekteskap og katolsk aksjon. Men etter hvert har skolene kunnet utvide og få med flere emner og foredragsholdere. Nordisk sommerskole har nå vært holdt flere ganger i Sverige og en gang i Norge. I fjor var den i Sverige, og fra Norge kom det ikke mindre enn 27 deltakere.

— Nå har dere jo både sommer- og vinterskole?

— Ja, og nasjonale sådanne til og med. Oppslutningen har vært så stor at den opprinnelige fellesskandinaviske sommerskole har forgrenet seg. Det mangler ikke elever, — verre er det med lærere og ungdomsledere. Biskop Nelson i Sverige har bedt oss om å assistere der, og nå har dere jo for første gang vinterskole her i Norge. Forhåpentlig vil det melde seg flere lærere og ledere etter hvert.

— Hvordan er forholdet mellom lærerne og de kirkelige autoriteter?

— I Danmark velges de av legfolket selv, men får biskopelig godkjennelse eller mandat, og biskopen delegerer en prest som rådgiver og sensor. Skolene er i det hele nøye knyttet til det biskopelige embede.

— Det må være svært heldig at unge fra alle de skandinaviske land blir rystet sammen på sommerskolene?

— Ja, vi utfyller hverandre, og ved å låne lærere fra hverandres land blir den fellesnordiske karakter opprettholdt, også på vinterskolene.

— Men hvordan får dere egentlig det hele til å gå?

— For Danmarks vedkommende støtter noen av de unges foreldre godt opp, vi får også økonomisk støtte fra geistligheten, ordenssamfunn og fra legater. Hvis de kan, betaler elevene dessuten selv en kontingent. I Norge er det Ungdomsforbundet som hittil har båret de største økonomiske byrder i forbindelse med skolene. Hvordan de har maktet det, kan jeg ikke svare på.

— Kan vi få høre litt om målet og meningen med skolene?

— De svarer til de protestantiske folkehøyskoler ved at de tar sikte på personlighetsdannelse, men altså på

katolsk basis. Vår katolske tro gir jo et organisk helhetssyn som kaster et kristent lys også over såkalt profane områder. Foruten de alt nevnte hovedfag har vi historie, kunst, litteratur, psykologi og sosiale emner på skoleplanen, for å nevne noen. Prinsipielt ønsker vi å få med flest mulig områder for på den måten å ruste de unge til å ta opp alle de oppgaver de stilles overfor i livet som *kristne personligheter*.

— Så må dere ha godt kvalifiserte lærere?

— Ja, det kreves faglig kompetanse og dertil en utviklet sans for det kristne helhetssyn. Lærerne må aldri slappe av i kravet til seg selv; vårt arbeide med andre unge betyr like meget arbeide med oss selv.

De unge må aktiviseres.

Vi har hørt av andre hvor grundig denne unge læreren arbeider med alt stoff, selv det minste kåseri. Det er noe sterkt over henne, men det er en *åndelig* styrke, — noe en ofte savner hos vår ungdom i dag...

— Får dere de unge helt med; det er jo ikke så lett stoff på disse skolene og de vanlige skoler gir ikke nevneverdig trening i åndelig aktivitet, i alle fall ikke her i Norge...

— Nei, fagene er såmen ikke lette, men De skulle se hvor interessert alle følger med, kanskje særlig i de utpreget religiøse fag. Vi legger meget stor vekt på dem fordi vi ønsker å hjelpe de unge inn i en levende og aktiv katolisisme. Spesielt de såkalte fødte katolikker, — og det er mange av dem nå, — er ofte katekismebarn. ???

— Det vil si at de som halv voksne og endog voksne blir stående på barnets stadium, de har simpelthen ikke utviklet seg religiøst. Skolene søker å formidle en religiøs oppdragelse som holder tritt med deres *menneskelige* utvikling, slik at de kan bli voksne også i det religiøse liv. Mange foreldre har uttrykt sin glede over at religionen er blitt noe personlig for deres unge, og det hender at også mer likegyldige foreldre på denne måte kommer nærmere Kirken igjen.

— Kirken her i Norden skulle jo tallmessig ha vært langt større enn den er i dag når man tar i betraktning

Mag.art. Elsebet Kieler (t.h.) med en av skolegruppene.

alle de barn som er døpt katolsk i løpet av de siste 30 år?

— Ja, mange er nok blitt borte fra Kirken opp gjennom årene. Unge katolikker som er religiøst utviklet blir lett og på en gal måte imponert over ikke-katolikker, både på det intellektuelle og moralske område. De har ikke forstått at deres tro er sannheten også om dem selv, og at den derfor har vital hjelp å gi i alle problemer som brenner på.

— Var det tanken på dette som ga støtet til sommerskolene?

— Det er nok slike ting som har holdt liv i den første begeistring hos ungdomslederne, utdypet den og forplantet den til mange andre. Sommerskolene var bare ikke tilstrekkelige. Vi har erfart at vinterskolene må til, så de unge kan få hjelp til å «overvintre» det de har mottatt om sommeren. Alene og isolert i sine forskjellige miljøer greier de det rett og slett ikke. Vinterskolene forsøker derfor å være Kirken i det små, om jeg kan si det slik, et fellesskap mellom jevnaldrende, båret oppe av den felles tro. Man må huske at det tar tid å bygge opp så meget åndelig liv i de unge selv at de får overskudd og kan virke som kristne personligheter i samfunnet.

— De har jo bl. a. studert ved Institut catholique i Paris, — er De inspirert av moderne strømninger innen katolisismen derfra?

— Vi ungdomslærere søker inn til den klassiske katolisisme, som i våre dager bryter igjennom og undergår en veldig utvikling på så mange områder. Tenk bare på utviklingen innenfor bibelvitenskapen, den sakramentale forståelse av Kirken og den enkeltes liv i Kirken, — en tilbakevenden til nådens egne kilder i motsetning til den gamle moralisme og subjektivisme. Tenk på liturgien, katolsk aksjon — den reisning av legfolket til sterkt åndelig liv og aktiv innsats som pavene og biskopene verden over har kalt til, som et mottrekk mot den voksende sekularisering...

Lovende perspektiver.

Det er ikke fritt for at vi under denne samtalen med unge, våkne Elsebet Kieler er begynt å ønske at en selv var ten-åring igjen, så en kunne begynne det voksne liv med slik katolsk kristendomskunnskap som disse skolene formidler. Vi tenker på hvilke perspektiver de gir for Kirken i våre land alle disse unge... og spør hvor mange elever de nordiske katolske ungdomsskolene har hatt siden de begynte.

— Nærmere 800. Mange av disse kommer fra småbyene som for eksempel nå ved vinterskolen her i Norge. Vi legger stor vekt på å gi slike spredtboende katolikker en følelse av fellesskap. Samværet med jevnaldrende under vinterskolens week-ends har stor betydning for deres trosliv. Uten tvil er det også heldig at begge kjønn får være sammen slik som nå sist høst på feriehemmet Persbråten på Hadeland. Hele atmosfæren er hyggelig, de unge vet at det er deres egen skole, alle er dus selvfølgelig, og samværet har en utpreget kameratslig basis.

Ja, tenker vi, mon ikke disse unge menneskene har oppnådd å gjøre for hverandre hva ingen eldre ville ha greidd — fordi to generasjoner nå engang aldri helt kan forstå hverandre, og fordi ten- og tyveåringene i dag har vokset opp i en verden som er forskjellig fra den deres foreldre erfarte i sin barn- og ungdom. Harde og uregjerlige kaller noen dem. Men bak skrekken for sentimentalitet og tvang lyser sansen for det som er ekte og sant. Det vet lærerne på disse ungdomsskolene. Derfor er de unge blitt glad i sine skoler.

K. R.

FORELDRENE'S STILLING TIL DEN UNGE

Et barn trenger foreldrenes beskyttelse, veiledning og disiplin inntil det når frem til en viss modenhetsgrad. Under oppveksten melder seg en naturlig stigende tendens mot uavhengighet — en prosess som fra foreldrenes side må følges med bevakning og kløkt. Meningen er jo at barnet skal lære å stå på egne ben og forberedes til å ta skrittet utover familiekretsen og finne sin egen plass i samfunnet.

Foreldrenes oppgave blir da etter hvert å gjøre seg unnværlige, og dette stadium er nådd når barnet har ervervet seg selvkontroll og innsikt gjennom oppdragelsen, den åndelige trening og den personlige erfaring.

*

Hvis en sønn eller datter føler preste- eller ordenskall, er det av stor betydning at foreldrene viser seg positive og ikke stiller seg hindrende i veien ved innsigelser og demonstrativ uvilje. Enhver form for påtrykk for eller imot er like forkastelig. Det viktigste er at den unge føler foreldrenes forståelse mens han eller hun selv søker å komme til klarhet om ektheten i sitt kall. Når så beslutningen blir tatt, er det eneste riktige at foreldrene helt og fullt støtter opp om den unge og viser sin tillit. Hvis så sønnen eller datteren blir lykkelig i sitt kall, er det en dobbelt glede for dem å vite at også foreldrene er lykkelige ved det.

Fortjent utmerkelse

Dessverre får vi først nå høre at fru Veronica Lorentzen, Bergen, for en tid siden har mottatt en vel fortjent utmerkelse, idet hun er blitt utnevnt til «Member of the British Empire» for langvarig arbeid i konsulat-tjeneste og verdifull innsats for kulturelt samkvem innen rammen av Norsk-Britisk Forening.

Fru Lorentzen kom under den første verdenskrig til Oslo, men har i de aller fleste år vært bosatt i Bergen. Fra sitt engelske hjemland tok hun med en gedigen katolsk tradisjon, og hun har i alle disse årene i Bergen vært et aktivt medlem av St. Pauls menighet, samt sterkt interessert i sosiale og politiske spørsmål. Opptatt som hun har vært både i hjemmet og i det engelske konsulat, har hun dog bestandig funnet tid og krefter til å ta del i menighetsarbeidet.

TOROLF HALS-ANDERSEN

En trist drukkingsulykke avsluttet livet til Torolf Hals-Andersen, medlem av St. Pauls menighet i Bergen.

Like etter å ha fullført sin arkitektutdannelse mistet Hals-Andersen synet og var siden på det nærmeste blind, slik at alle hans fremtidsplaner ble fullstendig kullkastet. I de senere år gjorde han stor nytte for seg som bibliotekar for blindeavdelingen ved Bergens Bibliotek og i Norges Blindeforbund.

Torolf Hals-Andersen var sterkt interessert i historie og sprog. Han hadde et meget følsomt sinn, noe som kom til uttrykk i de mange dikt han i årenes løp har latt trykke i St. Olav eller i juleheftet Kimer I Klokker. Det er ikke så meget han har latt komme til offentligheten, men det lille var alltid hans kvalitet, både av form og innhold. Han nyttet fortrinsvis det klangfulle landsmål.

Det dårlige syn førte en mørk natt til den uhyggelige tildragelse, og sørgebudskapet ble mottatt med dypt vemod i vide kretser. Han ble ført til hvile under stor deltagelse av slekt og venner den 26. januar. R.I.P.

UTLANDET

VATIKANET

Mot mer enhet i verden.

Vatikanets radio har hatt et program om bønneuken for de kristnes gjenfor-ening som er fra 18. til 25. januar hvert år. I dette program ble det fremholdt at det kan merkes en tydelig bevegelse mot mer enhet i hele menneskeheten i dag. Etter å ha konstaterat at de kristnes enhet neppe er nær forestående, og at den vil kreve ofre som for katolikkenes vedkommende betyr megen storsinnethet og ydmykhet, understreket Vatikanets sender at verden likevel har begynt sin gang mot enhet.

«I dette er det en grunn til håp for hele det menneskelige samfunn. Timen er virkelig kommet da menneskene blir klar over sin felles bestemmelse i det de nå trues med død og ødeleggelse i Øst såvel som i Vest, i Europa. De arabiske land, Asia og Afrika. Det er ikke bare et tilfelle at disse to bevegelser følges ad: Den verden som søker å oppnå enhet i humanismens eller den menneskelige verdighets navn, og den kristne verden som søker sin sammenheng i navn av den felles kristne arv. De 800 millioner kristne som forsøker å gjenopprette den kristne families enhet i tro og kjærlighet vil uten tvil kunne være et eksempel for de milliarder mennesker som ønsker en forsoning i rettferdighet og fred innenfor rammen av den menneskelige familie.

Verdens største orkesterdirigent død.

Ærestitelen «verdens største orkesterdirigent» som man har gitt Toscanini, er uttrykk for en oppfatning som er mange år gammel, og som alle har vært på det rene med — også Toscanini selv, erklærte Vatikanets radio i en minneutsendelse i anledning av den store musikers død. «Men Gud alene er stor, og det hender at han åpenbarer seg ganske tydelig ved å gjøre et bestemt menneske til sitt avbilde. Det var hemmeligheten ved Toscaninis musikalske geni. Og på bakgrunn av dette blir sorgen over hans bortgang enda større og dypere og mer universell. Den store mester avsluttet sitt liv ved å bøye sitt hode i taknemlighet og ydmykhet. To dager før han døde fikk han den siste salvelse og Kirkens velsignelse. I denne ånd går Arturo Toscanini over i historien som menneske og som geni.»

Det pavelige observatorium.

Jesuitene ved Vatikanets observatorium som er installert i pavens sommervilla Castel Gandolfo, er for tiden særlig opptatt med å studere stjernenes bevegelser på en bestemt del av himmelen. De er blitt anmodet om dette, da samtlige observatorier i verden i fellesskap skal utarbeide et nytt stjernekart.

BELGIA

Rubens' religiøse malerier restaureres.

I løpet av de senere år er flere av Rubens' malerier blitt restaurert i kunst-

muséet i Antwerpen. Blant de mest berømte er Den vantro Thomas, Den nakne Kristus, Den fortapte sønn. Maleriet kalt Treenigheten er nylig ferdig restaurert.

CHILE

Nobelprisvinneren Gabriela Mistral død.

Den chilenske forfatterinnen Gabriela Mistral, som fikk Nobelprisen i litteratur i 1945, døde i De forente stater i januar. Hun var i mange år Chiles konsul i Napoli, og hadde i den siste tid forskjellige verv i FN. Til hennes rekviemmesse i St. Patrick-katedralen i New York var det møtt frem en mengde mennesker hvor iblant mange FN-delegerte.

Gabriela Mistral ble verdensberømt for sine vakre dikt, «Sonetter om døden», og hele hennes litterære produksjon er preget av en dyp forståelse av menneskene og en ekte kristendom.

ENGLAND

Den nye undervisningsminister og katolikken.

Utnevelsen av lord Hailsham til undervisningsminister i den nye britiske regjering blir hilst med stor tilfredshet fra katolsk side i England. Lord Hailsham er ikke katolikk, men aktiv kristen i Den engelske kirke. Han har mange venner blant katolikkenes og skriver ofte artikler i jesuittenes månedsskrift «The Month». Det ventes derfor at han kommer til å støtte katolikkenes i deres skolespørsmål.

FRANKRIKE

Kinoer blir kirker og omvendt.

For å oppnå kontakt med mennesker som ikke går i kirken inviterte nylig en protestantisk menighet i Brème i Frankrike befolkningen på en aften i en av byens kinoer. Det ble fremvist to verdifulle filmer, og presten holdt en tale.

I Levenshulme i England har en stor kino innstillet virksomheten og skal bygges om til sognekirke. Den siste film som ble vist var «Rock around the clock».

Katolikkenes har kjøpt kinoen fordi deres nåværende kirke er blitt for liten. Når den nye kirke er ferdig skal den gamle bli menighetsskole, og det nåværende skolelokale — som også er for litet — skal bli prestegård.

Årets fastepreker i Notre-Dame.

Også i år blir fasteprekenene i Notre-Dame i Paris holdt av mgr. Blanchet, rektor for L'Institut catholique. Han har kalt serien «Menneskets sønn, Guds sønn». Den første preken blir holdt søndag 10. mars kl. 16.30, og blir antagelig kringkastet i likhet med tidligere år.

ITALIA

Middelalderkloster gjenoppbygges.

Cistercienserabbedit Chiaravalle i Italia, grunnlagt av St. Bernhard av Clairvaux i 1135, skal bygges opp igjen, i alle fall delvis. Cisterciensermunker gjorde klostret til et av de største kultursentre i Italia i middelalderen, og det omliggende land ble til fruktbare jorder og haver. Munkene anla også flere skoler og hospitaler.

Klostret ble ødelagt i slutten av det 18. århundre, og munkene forvist, da

Napoleon hadde erobret Nord-Italia på den tid. For fire år siden begynte en liten gruppe cisterciensermunker å arbeide i det gamle klostrets ruiner. Og i 1954 ble det sluttet en overenskomst mellom de kommunale myndigheter i Milano og cistercienserne som gir munkene rett til å bruke bygningene og haven, forutsatt at de bygger abbediet opp igjen i løpet av ni år.

Jesuituniversitet åpner elektronisk bokfortegnelse.

Verdens første elektroniske sentrum for registrering og analysing av berømte litterære verk er åpnet i Milano, på Aloisianum, et universitet som ledes av jesuitter.

Pater Busa, S.J., som står i spissen for foretaket, har uttalt til pressen at sentret blir et viktig bidrag til de anstrengelser som gjøres verden over for å stille ellers utilgjengelige opplysninger til disposisjon for studenter og vitenskapsmenn. «Det vi har gjort er å benytte de teknologiske fremskritt i vår tid så de kan bli til hjelp for studerende og andre,» sa pateren.

«For å registrere et verk på 20 000 sider med 1 600 000 ord, arbeidet tidligere tre mann i 20 000 timer. Med de nyeste elektroniske maskiner kan en mann gjøre det samme arbeide på 60 timer.

Overbibliotekaren i Vatikanets bibliotek har gitt det nye sentrum i Milano underretning om at biblioteket er interessert i å få benytte de elektroniske maskiner til en analyse av noen av manuskriptene til Døde havs-rullene, som nylig er ervervet av Vatikanbiblioteket. En utgivelse av rullenes bibelske fragmenter ville øke kjennskapet til det gamle hebraiske sprog betraktelig,» sa pater Busa til slutt.

POLEN

L'Osservatore Romano om valget.

Vatikanets halv-offisielle avis L'Osservatore Romano skriver i anledning av valget i Polen:

«Det var i virkeligheten intet fritt valg, for etter tragedien i Ungarn vet polakkene at folkets selvbestemmelsesrett teller ikke i et kommunistisk system, eller snarere, den teller bare hvis velgernes ønsker og vilje stemmer overens med undertrykkernes. De politiske ledere, både Sovjetsamveldets og Polens, er ikke uvitende om at virkelig frie valg ville ha feiet vekk kommunismen. Gomulka har gitt bevis på det etter at kardinal Wyszynski ble friggitt.

Han fremholdt at en viss religionsfrihet vil bli gjenopprettet, men han tilføyet at det ikke kunne opprettes noe katolsk parti. Et sådant ville ha fått majoriteten av stemmene uten noen vanskelighet, erkjente han, og hva ville følgene ha blitt? Gomulka lot det komme tydelig frem at Sovjetunionen aldri ville ha gått med på en avvikling av kommunismens hegemoni i Polen.»

Etter å ha omtalt Ungarn som så tragisk bekrefter sannheten av den polske politikere ord, fortsetter avisen:

«Det polske folk hadde altså frihet til å velge mellom «en ny kommunistisk kurs» grunnlagt på Gomulka og hans tidligere holdning (som Moskva hadde betegnet som avvikende), og en kommuniste påtvunget dem med makt fra Sovjet, med midler av Kadartypen i

Ungarn, — ødeleggelser, ruiner, grusom kamp.

I et dramatisk øyeblikk i Polens historie, resignerte de nye ledere og erkjente et faktum som deres forgjengere forgjeves hadde forsøkt å benekte: De appellerte til katolikkenes samvittighet for å forhindre en blodig oppstand som ville ha vært forgjeves på grunn av det enorme misforhold mellom styrkene og den daværende internasjonale likevekt. Politikerne ba altså om hjelp, og det ble opprettet såpass religionsfrihet at katolikkenes kunne gi hjelpen.

Det er vanskelig å verdsette enkelte faktorerens betydning for historiens løp. Men utvilsomt har den voksende katolske innflytelse vært avgjørende. Kommunistene ville ikke ha revidert sin undertrykkelsespolitikk hvis de ikke hadde forstått at det var nødvendig for dem å gjøre det. Det som har hendt senere er bare en følge av disse premisser. Like før valget ble de kirkelige myndigheter anmodet om å minne katolikkenes om plikten til å stemme. En tendensiøs propaganda har siden forsøkt å stille dette i et falskt lys, men en ting er sikker: Hierarkiet har villet spare det polske folk for myrderier og ruiner. Det fortsetter å forsvare med den samme fasthet som hittil, den katolske tro, Gud og den menneskelige verdighet.»

SINAI

Manuskriptene i St. Caterina-klostret.

UNESCO har sendt en professor fra universitetet i Leuven, G. Garitte, til Sinai-halvøya, for å undersøke den samling av manuskripter som finnes oppbevart der.

Det var stor uro innen UNESCO da militæroperasjonen begynte på Sinai-halvøya ifjor høst, og den 30. november vedtok representanter for organisasjo-

nen en resolusjon om beskyttelse av kulturelle verdier i tilfelle krig, med særlig henblikk på St. Caterina-klostret på Sinai-halvøya. I klostret er oppbevart manuskripter og kunstverk av så stor historisk og kunstnerisk verdi, at de må beskyttes ganske spesielt, særlig i krigstider, og de må ikke under noen omstendigheter beskadiges, står det i resolusjonen.

Blant mange andre skatter, har klostret et helt enestående bibliotek, hvor det er samlet over 3 500 manuskripter på gresk, syrisk, arabisk, koptisk, georgisk og forskjellige slaviske sprog. De eldste greske manuskripter er fra det 6. århundre, og inneholder enten tekster fra Det gamle og Det nye Testamente, eller helgenbeskrivelser av den aller største historiske interesse. Klosterets bygninger er også uhyre verdifulle, den bysantiske basilika er bevart slik den opprinnelig ble bygget.

UNESCO anser derfor beskyttelsen av disse verdier for å være av den største betydning for hele menneskeheten, og har oppnådd en overenskomst med regjeringene i Egypt og Israel om at professor Garitte og hans følge skal få oppholde seg på klostret så lenge de finner det nødvendig. De står under FN's beskyttelse, og når de er ferdig med sitt arbeide, skal de utarbeide en rapport om det til UNESCO.

SPANIA

Geistlig romanforfatter får den største litterære pris.

Den mest betydelige litteraturpris i Spania, Eugenio Nadal-prisen, som svarer til den franske Goncourt, er i år tildelt en katolsk prest, Jose Luis Martin, og boken heter «La Frontera de Dios», — Guds grense.

Pressen i Spania understreker at det

er første gang Nadal-prisen gis for et verk som ikke bare har litterær, men også teologisk verdi. Handlingen er i korthet følgende:

En egn i Spania hjemsesøkes av en forferdelig tørkeperiode som truer alt og alle med ødeleggelse. En ung gutt bevirker med sin bønn at et veikrusifiks som ligger brukket på jorden, på en mirakulos måte blir helt igjen og reises opp. Nå tror folk i omegnen at denne gutten, Renato, er i stand til å gjøre mirakler, og tigger og ber ham om å få slutt på tørken. Men da denne fortsetter, blir de rasende og beskylder ham for ulykken som hjemsesøker dem. Deres opprør mot Gud får dem til å velge den uskyldige gutten til synebukk. Uten at Renato vil det, skjer det to nye mirakler som tilskrives ham. Og nå blir han så berømt at folk langveis fra strømmer til landsbyen, den blir et turistentrum, og ingen bryr seg lenger om tørken. Men så forsøker Renato å gjøre et fjerde mirakel, og det mislykkes. Da blir befolkningen desperat fordi den tror den vil miste alle fordelene gutten har bragt med seg, — alle hemninger brister og de dreper Renato.

En spansk kritiker skriver: Romanens idé er at hvis Kristus vendte tilbake til jorden igjen, ville menneskene være i stand til å korsfeste ham på ny, så hårde er hjertene.

ØSTERRIKE

Krusifiks ved den ungarske grense.

Medlemmer av den italienske katolske aksjon har anmodet om å få sette opp et kjempestort krusifiks like ved den ungarske grense i Østerrike. Det skal settes opp den 1. mai i år, på festdagen for St. Josef, og er ment som et uttrykk for italienske arbeideres solidaritetsfølelse med de ungarske arbeidere.

Lucy har prøve på sin egen begravelse!

En sannferdig og vakker beretning for gamle — og unge med — av Søster M. Madeleva, C. S. C., overlærer ved St. Mary's College i Indiana, U.S.A., og forfatter av en rekke litterære verk.

Lucy var min mor. Vi brukte ofte hennes fornavn, det var nærmest blitt et kjelenavn. For hun hadde alltid mot til å være det hun het: et lys.

Lucy døde av å være 94 år gammel. De to siste ukene av sitt liv tilbragte hun på St. Mary's hospital i Duluth, Minnesota, på grunn av ingen annen sykdom enn den ovenfor nevnte.

Hun satt i sengen da jeg kom dit etter å ha reist hele natten. En hvit sengejakke lå om skuldrene hennes. Kindene var lyserøde av forventning, det snehvite håret som bølget svakt var holdt sammen av et smalt bånd. De ivrige smilende øyne fikk henne til å se ut som en liten pike. En lyserød nellik som var stukket opp i hårbåndet, ga henne et morsomt anstrøk av koketteri.

Jeg var dagen før blitt bedt om å komme til hva legene mente kunne bli det stille pust som ville slukke min mors liv — et liv som hadde vært og som ennå var som et klart, strålende lys.

Vi hilste hverandre med spørsmål og svar og små latterutbrudd.

«Moder var snill som lot deg komme,» sa hun, og mente priorinnen i mitt kloster.

«Ja, men så vet vi jo alle at du er den eneste mor som teller nå. Alle søstrene ba meg hilse deg. Du vet at du og far er alles spesielle yndlinger i klosteret.»

«Din far og guttene kommer senere, vi er sammen så meget vi kan,» sa hun. «Tror du at Gud kommer til å hente meg nu?»

«Det er hans hemmelighet, mor,» svarte jeg. «Ingen kan frata ham den.»

«Og så kom det plutselig: «Hva skal jeg si når jeg får se Gud?»

«En er gjerne noe uforberedt på et så stort spørsmål. Mens jeg forsøkte å samle sammen det jeg hadde av vidd og visdom, svarte jeg: «Si Ære være Faderen, Sønnen og Den Helligånd du, mor!»

«Ja, og så vil jeg si, Gud, vær barmhjertig med meg synder. For hva trenger jeg mer enn hans barmhjertighet. Og får jeg den, hva trenger jeg ellers?» — Jeg innrømmet at hennes teologi mer enn dekket hennes behov og Guds dom.

Dagen forløp stille og rolig. Utpå ettermiddagen kom far og mine to brødre. Vi avtalte at jeg skulle bli hos mor til nattsøster kom kl. 11. Da jeg gikk fra henne kort før midnatt, spurte hun, «Tror du Gud kommer og henter meg i natt?»

«Nei, det tror jeg ikke,» forsikret jeg henne.

«Hvorfor ikke?» fortsatte hun, en antydning skuffet.

«Jeg synes du ser sterk ut,» svarte jeg.

«Ja, når en kan drikke en kopp suppe og en kopp te til aftens, er en jo slett ikke værst. Men hvis jeg skulle trenge deg, kommer du?»

Jeg kysset henne til godnatt, gjorde et lite korstegn på pannen hennes og lovet at jeg skulle være der på et øyeblikks varsel.

Ved halv ni-tiden neste morgen var jeg tilbake og fant henne nett og søt og meget livlig. «Ser du, Gud vil ikke ha meg enda,» lo hun. Så fortsatte hun: «Hva kommer du til å gjøre med meg når jeg er død?»

«Vi vil begrave deg, mor! Hvordan ønsker du å bli begravet?» Jeg antok at vår lille diktator selv ville ordne alle detaljer i forbindelse med sin egen gravferd.

«Ta på meg den sorte og hvite kjolen, hvis det da ikke er en annen du liker bedre, og så nye strømper. Ikke la byrået få pynte meg. Du vet jeg har alltid likt enkle ting. Fru Jacobson hadde aldri fått krøllet håret før etter hun var død. Ikke la dem få stase meg opp som en dukke!»

Jeg forsikret henne at vi skulle verne henne mot den slags skjønnehetspleiere.

«Har du tenkt på hvem som skal bære deg?» spurte jeg, for jeg visste hun gjerne ville komme inn på det.

«Å ja! Det er nevøene — fire av dem. Og spør Stephen Algeo, — og Bill Cavanaugh, hvis han er fri fra militærtjenesten. Noen ganger» — hun gjorde en pause nå som det hele utfoldet seg for henne, — «noen ganger er der også marskalker. Jeg ville gjerne om Mollie og Marie var det... Jeg kan se det hele nå! Og glem ikke å ta på meg nye strømper.» Hun smilte fornøyet mens hun i tankene så sitt eget begravellesfølge bevege seg nedover hovedgaten i Cumberland, den lille byen i Wisconsin hvor hun skulle stedes til hvile.

Om en stund begynte jeg å ordne noen blomster og bøker på et bord. Hun holdt et øye med det jeg gjorde og rettet litt på meg.

«Mor,» lo jeg, «du kommer alltid til å være flinkere i huset enn jeg. Kanskje kan jeg skrive bedre bøker, men ikke stelle et hjem som du.»

«Ja,» grep hun fatt, «og hadde jeg hatt den sjansen som du har hatt, skulle jeg gjort det meget bedre enn deg!» Denne uforferdede lille kvinnen firte aldri en tomme overfor noen av oss.

Utpå ettermiddagen kom min far og mine to brødre. Mens vi satt hos henne, spurte hun i et anfall av svakhet: «Tror dere at jeg holder på å dø?»

«Nei,» sa vi, «men vil du at vi skal be litt for deg?»

«Ja,» svarte hun, og ba med like tydelig som noen av oss. Så sa hun til min far: «Hørte du hva søster sa?»

«Ja Lucy, det gjorde jeg.»

«Vil du alltid huske det?»

«Ja, vær sikker.»

«Og vil du alltid holde fast ved troen?»

«Ja, det vil jeg.»

«Jeg hadde håpet,» fortsatte hun til min far som var opptatt i Kirken for bare fire år siden, «at du skulle dø først. Jeg tenkte jeg kanskje kunne ha hjulpet deg. Men nå siden Gud har bestemt det annerledes, er dette det beste.»

Neste ettermiddag var vi fem sammen igjen. Da sa mor, «Synes dere at jeg har vært en mangelfull hustru og mor?»

Skamfulle svarte vi: «Langt ifra, vi har ofte sviktet, men aldri du.»

«Jeg har vært streng iblant, men det var fordi jeg var så glad i dere at jeg ikke ville dere skulle gjøre noe som kunne skille dere fra Gud. Jeg tror jeg alltid må ha elsket Gud, ja, før jeg visste hvordan jeg skulle elske ham.» Overfor en slik teologi, en så sikker intuitiv kunnskap og overnaturlig kjærlighet hadde vi ingenting vi skulle ha sagt.

Dagene gikk. Vår kjære pasient lot ikke til å være i noen øyeblikkelig krise. Med årene var vi blitt vant til hennes forbausende evne til å komme seg igjen. Så jeg sa forsiktig, «Mor, tror du ikke at det er på tide for meg å begynne arbeidet igjen nå?»

«Du har tillatelse til å bli her,» protesterte hun.

«Ja, og jeg blir hvis du synes jeg bør. Men guttene har jo sitt arbeide å passe, og jeg har mitt,» sa jeg enda mer forsiktig. Mor så bort på sykepleiersken. Så siterte hun:

«Pliktens kallen som vi føler,

viser stien rett og steil.

Ve den sjel som vakler, nøler.

Fremad, oppad, lyder ropet...»

«Jeg har avtalt at jeg skal holde et foredrag i St. Louis,» fortsatte jeg. «Hvis det blir til det, må jeg reise i morgen. Men vil du, kan jeg telegrafere og avlyse det.»

Da kom det som en utfordring: «Hvor meget får du for slike foredrag?»

Jeg nevnte et meget anselig honorar.

«Kan det bidra til å redde din sjel?» — en ny utfordring.

«Ja, mor,» sa jeg og forsvarte meg tappert, «det tror jeg. Jeg taler aldri uten å forsøke å gjøre litt godt med det.»

«Jeg tror deg,» sa hun.

Neste dag sa vi vårt siste farvel. Igjen satt hun i sengen slik jeg hadde funnet henne for en uke siden,

med lyserøde kinner og blanke øyne. Hun smilte da hun sendte meg avgårde. «Pliktens kallen,» siterte hun, «Fremad, oppad...»

Fire dager senere kom et telegram. Lucy, det tappert brennende lyset, hadde brent ut. Mor hadde besvart sitt

eget vektige spørsmål: «Hva skal jeg si når jeg får se Gud?»

Sr. M. Madeleva C.S.C.

Biskop dr. Jac. Mangers:

«KOMME DITT RIKE»

En samling av hyrdebrevene 1932—1956.

Med et tillegg tilegnet Ordenssøstrene.

314 sider. — Kr. 7.00 (hft.).

Bestillinger og løssalg:

KATOLSK BOK- OG BLADSENTRAL,
Akersv. 5, Oslo.

Reis til

HØYFJELLSHOTELL

BYGGMESTER
HANS NILSEN

Neset 362
Arendal

ARENDALE

OLAV SLAATTENE

Gartner

Tlf. 1958
Havstad, Arendal

FREDRIKSTAD

**FREDRIKSTAD BLIK- &
METALVAREFABRIK**

Andresen & Müller

Mek. Verksted - Blikkemballasje
og metallvarer av enhver slags -
Jernfat i alle størrelser og for et-
hvert øyemed - Isenkramartikler -
Elektrisk og Autogensveising -
Stanseartikler.

HELENE ANDRESEN

Kjøtt- og pølsevarer

Fredrikstad
Tlf. 2031

ALF SVENDSEN

Alt i kolonial

Tlf. 2167
Farmannsgt. 1-3

H A M A R

Stortorvets
Frukt & Cigarforretning

O. E. ALM

Hamar - Tlf. 23 237

ARNE BØRRESEN

Torvgt. 32 og 81

Tlf. 23 119 og 22 128
Hamar

Tlf. 22 744

TRYGVE MOE

Frukt og Tobakk

Tlf. 23 965

**HUGO
OFFSTEN
AMAR**

Handelsgartneri og Blomsterforretning

Tlf. 23 680 - 23 086

VESTBYENS KOLONIAL

Telefon 23 339 - 23 362

HAMAR

HEDMARK CEMENTVAREFABRIK

E. GRILL FASTING

Hamar

HAMAR FARVEHANDEL

Etablert 1865

Strandgaten - Tlf. 21 015
H a m a r

O. FUGLSETH

HANDELSGARTNERI OG
BLOMSTERFORRETNING

Hamar — Tlf. 23 079 - 23 370

KNUTSTAD & HOLEN

FISK OG VILT

H a m a r

SIGV. SØRENSEN

Kolonialforretning

Spesialitet: Kaffe

Tlf. 23 472

MUSIKK

i hjemmet gir glede.
Piano - Orgel - Gitar - Trekkspill etc.
og notemusikalier hos

THORBJØRN TAALESENS EFTF.
Hamar Tlf. 23 412

BERGEN

ERLING
KRAGE A/S

Pryd- og brukskunst

Bergen

Telefon central 14 110

Telegramadresse: «Kjell»

OSLO

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

All slags
forsikring

ANTH. B NILSEN & CO'S

ASSURANCEBUREAU A/S

Rådhusgaten 27, Oslo.

Telefon 41 01 10.

A/s Norsk Medicinsk Varehus

Pilestredet 7 - Telef. 33 43 70 - Oslo

Sykehusutstyr - Sanitetsmateriell
Brilleoptikk

Til buljong
supper, sauser
og stuinger

NOREX SUPPE
KRAFT

BULJONGPULVER og
ekte KJØTTEKSTRAKT

G. GALLIGANI

PRYD- OG BRUKSKUNST

OSLO

WISBECH

Majorstua - Oslo

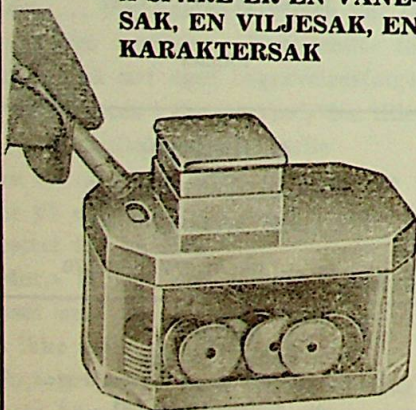
MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER

ØKONOM Centralopvarming

Inneh.: Trygve A. Engh
Tlf. 42 51 33 - Oslo

Varme — Ventilasjon — Damp
Varmtvann — Olje — Stoker
Fyring — Kjelerop. — Ettersyn

A SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK

«KLAR»

Fåes i banker over hele landet

SØREN HANSSEN

Kolonialforretning

Langes gate 6 - Oslo

Telefon 33 77 34

N. JOHANSEN

Bakeri & Konditori

Valkyriegt. 1 - Oslo

MICHAEL BERG

Autorisert installatør

Theresegt. 26 - Oslo

Telefon 60 24 05

**Beste
og hurtigste
slipemiddel
for lager og
ventiler**